

LITURJIA- OTOITZA

Sarrera gisa. Atsegin aundiz irakurtzen ditut Guardini'ren idastiak. Pentsalari sakona dugu benetan Guardini! "Barne-aztertze" deituko nioke nik. Ba-daki bai, gure gizaldi onek ere ale mardulak ematen!...

Idazle ospetsu onen liburu bat azaldu nai nireka lan ontan: "Der Geist des Liturgie" (Liturjia'ren gogoa) idazpurutzen da. Izango dira bost urte lenengo aldiz lenengo aldiz irakurri nuala. Txirla-arri bezela gorde dut nik liburu au irakurri emanetik. Bai liburu sakona!

Liburu osoa laburpen bakarrean ematea geiegi litzakela-ta aski izango dugu gaurko lenengo atala.

Guardini azter-lanean Gaur egun mota askotako otoitzak asmatzen dira. Asmatzale auek oso gogoan artu bear dituzte liturji-otoitzaren arauak, otoitzkera guzien eredu bait da liturji-otoitza antsiñako esaera batek diguneez. Nola jarraitu ordea liturji-arauak aurretik esagun espazaiskie? Ona emen gaurko liturji-otoitzkera antolatsalleen lenengo eginbearra: liturji-arauak ezagutu. Auxe egin nai digu Guardini'k "Liturji-gogoa" ren lenengo atalean. Ezu axalean gelditu nai. Barnera jotzen da. Eta begi zorrotzez liturji-otoitzaren barnea aztertzean puntu buruntxo auek arkitsen ditu:

1º.-! Adimen-pean naimena: Buruauste gogor baten aurrean arkitsen da liturji-otoitza: Ezta MI'a liturjiaren baita; GU'a baizik. Eta jakiña, gu sabal ontan era askotako gizasemeak sartzen: jakintsu-erjakin, sentikor-adimenkor, aberats-beartsu, baikor-ekkor, an-or-emengo... Nola ase ja-

nari bakar oen bides jende ezberdin auek? Osa nola eskatzen dun liturgia'k korapillo au.

Naimenak -sentimentuak- eztezake Litujia'k bear dun orokortasuna eman. Bear du ordea Liturji-otoitzak naimenaren berotasuna, liturgia otoi danes "biotza Jainkoagana altxatzea" besterik ez bait da. Baña adimenak eman de-nake bakarrik Litujia'k eskatzen dun orokortasuna. Adimena-rekin eta naimenarekin bear du Litujia'k jokatu. Ta bai e-derki jokatzan zaigula!

2º.- Egia Liturjia'ren oñarri: Sentimentuak ea-baña egia bakarrik eman dezaioke Liturjia'ri orokortasun au. Osoak eta bete beteak egia! Egiz ifuntzen da Liturji-otoi-tza. Egia ezten die Liturjia'ri bere kemena, bere indarra. Liturjia'n katoliko dogma osoa arkitzen dala esan liteke. Katoliko dogma otoi-jantziz apainduta: auxe dugu Liturjia!

3º.- Liturjia, neurriko otoizkera: Sentimentuen ager-tzean oso neurriko arkitzen dugu Liturjia; sentimentuak bai, baña izatekotan neurrian. Gutxitas gainex egingo dizu Li-turjia'k barnean daukan labe gorriak. Salmoak adibidez, go-tzitan galtzen dute beren giro paketsu ori. Baratasuna! Oera Liturji-otoitzaren giraa. Liturji-otoitzak legorra dirudi eskotan. Estiela gure hizitasaren ardurari erantzunik ezten esango genuke. Baña gutxian uste dugunean, gure bio-tza searo sututa gelditzen da. Kendu zaio estalkia laheari, ta Liturjiak barnean zeukan sugarra azaldu zaigu. Orduan sentitzen dugu Liturji-otoitzaren aunditasuna.

Liturjia esta sentimentu sailletan sartzen. Baku-nak dira Liturjia'n agertzen diran sentimentuak.

Berdin gertatzen da Liturji-mintzoerarekin ere. Liturjia'k estu mintzoera jasarik erabiltzen. Egia sako-nak isanda ere, gusiek ulertu dezaketan eran mintzatzan da beti.

Neurri berbera sifastunoi eskeintzen diakigu e-rabakfetan ere. Eain dezakegu Liturjia'ri etika-jomuga ken-da. Baña Liturjia fintasun-eredu dugu alde ontatik begira-tuta ere. Estigu era bateko erabakirik eskatzen, bear bearrez-koak espedira beintsat. Zuzur eta urgoi dugu Liturjia. Eskatzen diskigunak gorengoegiak diranean, otoita-eran i-

pintzen diskugu, ez erabaki-eran.

Zergatik kontu au? Bai arrigarriro agertzen dala eman ere Liturjia'ren zugurtasuna! Onako arrisku ontan arkituko litzake notia, liturji-bide ontan sartuko ba' litz: lenengotan egi-egiz artuko litzake notiak sentimentu ta erabaki oiek bere bizitzako giltzegi oiekin konpontzako alegiañk egiñaz. Gero ordea bere bizitza ta erabakiak bide ezberdinetik dijoaztela ikustean, bere barne-zintzotasuna galdu egingo luke; gezurrezkoak izango lirake bere sentimentuak; eta atzenean elieke Liturji-itzeri jaramonik egingo; eluke ezer benetan artuko.

Liturjia'k ondo garbitzen du arazo au, erdi-bide bat artuaz. Sentimentu gallurreretaraño eramanez, ezio notiañari leialtasuna kentzen. Ta bearreskoa du izan ere Liturjia'k neurri au. Mota askotako notiak arkitsen dira Liturji-batzarrean. Notiañ oiek berdin egunero-egunero egin bear date otoitz ori.

4^a.- Aurrerakia: Liturji-otoitzak oñarri au dauka: "ne bis in idem". Bati aldatsen, bati aurrera dioa liturji-bizitza. Estu bir-esatea maitea. Ujel indartasun balits aurrera eraman nai ditu gure biotsak. Adimen, sentimen eta naimenaren aurrerapenera jotzen du. "Ne bis in idem", bati berri-tzen, gogapen berriak, nai ezberdiñak, irudi berriak. Eta e-rriaren otoitzetan onela gertatzen. Erriak geldi-otoitzak maiteago izaten ditu. Maiago du adimena idea bakarrean jarri, askotan baño. Idea berdiñak, sentimentu berdiñak... estu naasketarik nai. Errosarioa, letanik ditugu otoitzera onen eredu. Joanga ezberdiñak daukate otoitzera biak. Ezin ditazkagu alseer esetsi. Biak ditugu bearreskoak. Nik liturjia'ren aunditasuna goratu nai nuke esen. Gizonak, egites, igitasuna bear du. Kragiñezko parte-artesa! Garrantzi aundia ematen zaio gaur egun egi emi Liturjilarien artean. Gaurko liturji-bolazak egi au artu dula oñarri besela esan ditke.

5^a.- Isadia eta kultura Liturjia'ren oñarri: Barne-bizitzak isadia ta kultura eusgarri ditu. Isadia bastergabetzen badugu, estaukagu barne-bizitzari. Tacliji-esaera zaar batek diguen "grasiak isadia darama" (supona). Bear bearreskoa bakarra dala erakutsi digu Elizak: Unus necesse-

rium". Alere estu izadia ezetsi. Obeto esan gisaldietan zear izadiaren iagontzalle izan dala, baieztuko genuke. Liturji'aartu dezakegu egi onen agergarritzat. Gizon osoa agertzen da Liturjia'n, ez ideakisteen gizona. Liturjia'k eztu gizonaren izatea puskatzen; dan bezelaxe agertzen da gizonaren izaera, ezer iskutatu gabe. Onelaxe bear gañera. Bestela izadigabeko otoitza berealaxe igartuko litzake. Gure otoitzak egitasuna ta berezkotasuna galduko lituzke.

Beste egi bat ere azaltzen digu Liturjia'k: kulturaren bearra. Kulturak eztu barne-bizitsa ematen. Baña bearrezkos dugu kultura barne-bizitza askortzeko. Kultura gabeko goi-bizitzak berealaxe iur-joko du. Goi-bizitzan bati iraunarasteko kulturaren laguntza bear dugu. Emen ere Liturjia saigu ikasbide. Liturjia'n utzi dituzte gizaldiak bere arnaririk onenak. Ontan ari da Liturjia gisaldietan zear: iztegia garbitsen, idea-sailla zabaltzen, mintzoera "estilizatsen". Liturjia'n arkitzen dira gizonen kultura-aberastasun guztiak. Kulturaren onafi igi-ezinean eraiki da liturjia.

Bukatuz... Liturji-otoitzaren alde berezianak aztertu nai izan ditut Guardini'ren liburu zoragarriari narraikiola. Alde batzuk, garrantzi aundikoak izanda ere, ez ditut gelegi azaldu. Guardini'ren liburua bera ere ez-tugu osotzat artu bear gai ontan. Guardini berberak saiaketa (ensayo) deitzen dio bere liburuari. Izan ere, liturji-otoitzak alde asko dauka, eta ezta erreza guztiak batera azaltzen. Baña bai, garrantzi aundiko lana auxe!

Aperribay'tar Joxe Luis

Arantzazu'ko teologilaria.